

GROEN

NUMMER 69

NAJAAR 2017

EELDE-PATERSWOLDE

Bestuur IVN Eelde-Paterswolde

Voorzitter	Leo Stockmann Anemoonweg 40 9765 HG Paterswolde	e-mail: glstockmann@hotmail.com tel: 050-3095304
Secretaris	Hannie Koeleman- Lusink Hemstukken 32a 9761KM Eelde	e-mail: koeleman95@home.nl tel: 050-3095807
Penningmeester	Henk von Eije Burg. Legroweg 8 9765 AE Paterswolde	e-mail: voneije@gmail.com tel: 050-3092973 banknummer NL59INGB0000820257
Lid	Ep de Boer Ter Borchlaan 29/A 9728 XA Groningen	e-mail: e.deboer@home.nl tel: 050-5266364
Lid	Aafke Pot-Ellen Zuurstukken 76 9761 KN Eelde	e-mail: aafkeellen@gmail.com tel: 050-3095518
Lid	Willem Zandt Burg. J.G. Legroweg 19 9765AD Paterswolde	e-mail: wzandt@hetnet.nl tel: 050-3094264

Werkgroepen en contactpersonen

Bomen, ruimtelijke ordening en milieu:	Tineke van den Berg	3094337
Publiciteit:	Leo Stockmann	3095304
Planten:	Ferry Wilkens	3092348
Vogels:	Leo Stockmann	3095304
Jeugd:	Aafke Pot	3095518
Vlinderkampje:	Tineke van den Berg	3094337
	Jille Eilander	3091918

Voorwoord

Van ons jubileum IVN70 zijn alweer drie van de vier jubileumactiviteiten achter de rug. In mei waren we in het Bijenbos, in juni bij de vijver van en in het Else van der Laanhuis en in september op het Vlinderkampje. Alle drie waren ze zeer geslaagd en u kunt ze nog eens nabeleven bij het lezen van de verslagen over deze gebeurtenissen in deze Groen. In november is de vierde jubileumactiviteit in het Loughoes.

En dan opeens wordt de vreugde getemperd door het bericht van het overlijden op 16 september van Ynze de Boer. Hij was heel lang actief bij allerlei werkgroepen. Zelf heb ik veel met hem samengewerkt in verband met Groen en de Plantenwerkgroep. Zijn vele omslagfoto's voor Groen getuigen ook van zijn fototechnisch vakmanschap en zijn mooie kijk op de natuur.

Dank voor alles wat je voor de vereniging hebt gedaan, Ynze.

Jille Eilander heeft voor deze Groen een 'in memoriam' geschreven.

De herfst nadert alweer. Felgekleurde bessen en bottels aan struik- en boomsoorten zijn lekkernijen voor diverse vogelsoorten. Binnenkort ook de gebruikte nestkastjes maar weer eens schoonmaken. Pimpel- en koolmees en gierzwaluw waren dit jaar succesvolle nestkastbroeders bij mijn huis. Van de gierzwaluw zijn twee jongen uitgevlogen. Die zijn nu in Afrika, hoop ik. Daarnaast nestelden er huismussen onder de pannen en hadden merel en tjiptjaf (en misschien ook een winterkoning en een heggenmus) een nest in de struiken.

Hopelijk is het excursie- en lezingenprogramma zodanig, dat u weer veel zin heeft om daaraan mee te doen. Er zijn enkele vertrouwde activiteiten bij zoals de Natuurwerkdag en de Snertwandeling, maar wat goed loopt kan gerust vaker op het programma staan. Ik zie u graag bij de activiteiten.

Leo Stockmann

Foto omslag: Vuurdoornhaag aan de Verdiweg. foto: Leo Stockmann

Inhoudsopgave

Bestuur en werkgroepen IVN Eelde-Paterswolde	2
Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Overzicht programma IVN Eelde-Paterswolde najaar en winter 2017-2018	5
Ynze de Boer in memoriam door Jille Eilander	7
Nieuwjaarsborrel	9
Verslag lezing Spitsbergen	10
AVL 21 maart Agaath, Lukas en Wies	12
Verslag excursie Nationale Vogelweek	12
Opening Bijenbos, eerste jubileumactiviteit	13
Waterbeestjes voor jong en oud, tweede jubileumactiviteit	16
Verslag Avondexcursie Witterveld	17
Open middag Vlinderkampje derde jubileumactiviteit	20
Verslag bijeenkomst Werkgroep Florakartering Drenthe	23
Rondje Onlanden	26
Nepnieuws	30
Natuurgidsenopleiding Noord- en Oost- Drenthe afgerond	32
Moestuin van AH en IVN: wie zaait zal oogsten (2)	33
Nationale Vlinderdag en Dagvlinders in Drenthe (boek)	34
2017 Een matig kerkuilenjaar	35
Drama met `goede` afloop	36
Kleiverzamelplaatsen voor de huiszwaluw	37
Boekje 10 jaar IVN Vlinderkampje `De Duinen`	38
Bijzondere waarnemingen	39

Overzicht programma IVN Eelde-Paterswolde najaar en winter 2017-2018

(Voor bepaalde lezingen/excursies kan een geringe bijdrage worden gevraagd.)

Zaterdag 28 oktober 2017: Nacht van de nacht.

Onder voorbehoud. Nader bericht volgt via de media

Zaterdag 4 november 2017: Natuurwerkdag.

Locatie **Bijenbos** aan de Helmerdijk. (Helmerdijk richting Peize, 50 meter voorbij Kievitsweg Paterswolde). Allerlei klusjes te doen. O.a. bollen poten, jonge elzen verwijderen, snoeiwerk.

Tijd: 10.00 – 12.00 uur

Vrijdag 17 november 2017: Vierde jubileumactiviteit van ons 70-jarig bestaan (IVN70). Een **film** over de natuur in Midden-Drenthe van de veel geroemde Henk en Janetta Bos. Ook aanbieding **IVN-boekje** ‘Aandacht voor de natuur’. Een mooie en gezellige afsluiting van ons jubileumjaar!

Locatie: Loughoes te Eelde

Tijd: 20.00 uur

Dinsdag 12 december 2017: Lezing door **Gert Polet** uit Paterswolde, projectdeskundige van het Wereldnatuurfonds. Van de vele **WNF-beschermingsprogramma's** licht hij er enkele uit, o.a. de Noordpool en het Amur-Heilong riviergebied in China (tijgerprogramma).

Locatie: Ons Dorpshuis

Tijd: 20.00 uur

Donderdag 28 december 2017: Snertwandeling

Nader bericht volgt via de media.

Januari 2018: Lezing over klimaat, weer en het werk van de weerman/weervrouw.

We zijn aan het oriënteren of dit te regelen valt.

Donderdag 22 februari 2018: Natuur-pubquiz. Na het succesvolle gebeuren van een jaar geleden een nieuwe natuurquiz met een nieuwe winstkans! Allerlei natuurbeelden en natuurvoorwerpen worden getoond.

Kunt u zeggen wat het is? Formeer een groep en doe mee! Wie wordt deze keer de winnaar?

Locatie: Café Theater Boelens, Hoofdweg 83, Eelde

Tijd: 20.00-22.00 uur

Deelname is gratis, consumpties zijn voor eigen rekening.

Opgave van groepen (minimaal 2, maximaal 4 personen per groep) bij aafkeellen@gmail.com. **Graag vóór 19 februari.**

Dinsdag 20 maart 2018: Algemene ledenvergadering.

Na de pauze vertelt **Sieds Rienks** over zijn **reizen naar zuidelijk landen van Afrika in 2016 en 2017**. We weten dat Sieds altijd een boeiend verhaal heeft en als uitstekend natuurfotograaf vele prachtige plaatjes laat zien!

Locatie: Ons Dorpshuis

Tijd: 20.00 uur.

Voor programma IVN Vries, zie www.ivn.nl/vries

Brood- en banketbakkerij Dunnewind

*"De warme bakker:
voor wie van lekker brood houdt"*

Hoofdweg 142 - Paterswolde - telefoon 050-3091472
www.bakkerijdunnewind.nl

DRUKKERIJ

PRINT STUDIO ZEVEN

De drukker in uw regio

Openingstijden:
maandag t/m vrijdag van 09.00 - 17.00 uur

Mercuriusweg 11
9482 WK Tynaarlo

Tel.: (0592) 54 45 41
info@printstudiozeven.nl
www.printstudiozeven.nl

Ynze de Boer overleden

Zaterdag 16 september 2017 is Ynze de Boer op 84-jarige leeftijd overleden. Ynze was een belangrijk lid van onze IVN-afdeling.

In 1996 werd hij lid van de plantenwerkgroep. Later was hij daarvan coördinator.

Zijn plantenkennis was groot en wat opviel was dat hij bij excursies en onderzoek in het veld alles heel goed documenteerde.

In 1998 werd hij ook lid van werkgroep BROM. Zijn specialiteit in die groep waren de bomen, wat niet wil zeggen dat alle andere onderwerpen zijn belangstelling niet hadden. Wat de bomen betreft bestond zijn werk voor een groot deel uit het beoordelen van de aangevraagde kapvergunningen en overleg met de gemeente daarover. Verder vond er overleg plaats met de gemeente over het bomenbeleidsplan. Nadat het beleidsplan was aangenomen moest er een lijst van monumentale bomen komen. Ook daar heeft Ynze veel tijd ingestoken.

Ondertussen was hij ook lid geworden van de werkgroep publiciteit. Dat betekende dat hij een groot aandeel kreeg in het samenstellen van ons blad GROEN. Zijn liefde voor fotografie kon hij daar goed in kwijt. Vele malen was de omslagfoto van hem, maar dat niet alleen. In heel veel nummers van GROEN stonden en staan foto's van Ynze.

Lid zijn van de werkgroep publiciteit betekende ook meedoen aan het samenstellen van het jaarprogramma: lezingen, excursies, enz. Het bleef niet bij het samenstellen van het programma alleen, maar ook de uitvoering daarvan nam hij voor zijn rekening. Twee jaarlijks terugkerende activiteiten vallen daarbij op: de snertwandeling en de plantenruilbeurs.

In 2006 dient de werkgroep Vlinderkampje zich aan. Ynze is er vanaf het eerste moment bij betrokken. Volgens mij heeft hij daar veel plezier aan beleefd. Hij was een trouwe medewerker, die bereid was alles te doen wat nodig was. Helaas heeft hij het 10-jarig bestaan niet mee kunnen vieren. Hij was te ziek.

Verder heeft hij meegewerkt aan de werkgroep Natuurlijke Historie. Ook daar waren bomen zijn specialiteit en ook daar heeft hij stukken over geschreven.

Uit alle boven beschreven activiteiten blijkt dat Ynze heel veel voor IVN heeft gedaan. Ynze was een zeer betrokken IVN-lid, op wie je altijd een beroep kon doen, totdat het niet meer ging. Er werd slokdarmkanker bij hem geconstateerd, wat hem uiteindelijk fataal werd.

Wij zijn Ynze dankbaar voor alles wat hij voor IVN heeft gedaan. Deze vriendelijke en zeer welwillende man zullen we niet gauw vergeten. We zullen nog vaak aan hem herinnerd worden.

Jille Eilander

Nieuwjaarsborrel op 11 januari 2017

Omdat de Nieuwjaarsborrel van 2016 in Buurthoes West End een aardig succes was wat opkomst en gezelligheid betreft, durfden we het wel aan om ook in 2017 daar weer te borrelen. Deze keer was de opkomst met 22 personen wat lager (vanwege het slechtere weer?), maar het was zeker gezellig. Toch zou gezien het aantal (gezins)leden en donateurs, resp. 175 en 48, de opkomst veel groter moeten zijn! Het idee van de borrel is van Aafke Pot. Zij en Hannie Koeleman hebben het druk gehad met de voorbereiding en het leuk inrichten van de zaal. Leo Stockmann hield als voorzitter een korte toespraak. Hij noemde uiteraard het 70-jarig bestaan van onze afdeling. Er zijn in dat verband vier jubileumactiviteiten voor dit jaar gepland. Inmiddels zijn daarvan drie succesvol verlopen zoals u elders in Groen kunt lezen.

Leo Stockmann

Autoschade Herstel
Van Kalker bv

leder zijn vak

Industrieweg 12
9765 BL PATERSWOLDE
T 050 309 25 16
M 06 504 002 00
info@vankalker.nl
www.vankalker.nl

Verslag lezing Spitsbergen op 31 januari 2017

In het met nieuw meubilair ingerichte Ons Dorpshuis kwamen 60 personen af op de lezing. Op het ook al nieuwe scherm (heel groot!) kwamen de beelden die Ronald Visser en Annette Scheepstra lieten zien prachtig uit. Afwisselend hadden ze het woord: beiden bleken goede vertellers. Onderzoek, gidswerk, geologie, het noorderlicht en flora en fauna kwamen aan de orde. De beelden maakten dat we het gevoel hadden zelf op Spitsbergen te zijn, maar indrukwekkende beesten als walrus en ijsbeer kun je toch maar beter op afstand houden! O.a. bloeiende steenbreek- en sleutelbloemsoorten toonden de tederheid van de plantenwereld. Het boek 'Door de kou bevangen; vijftig jaar Nederlands onderzoek in de poolgebieden' waaraan de sprekers ook hebben meegewerkt, was te koop.

Ijsbeer

foto: Ronald Visser

Volle zaal bij de Spitsbergenlezing

ALV 21 maart 2017: Agaath, Lukas en Wies

Er waren twee bijzondere momenten op deze ALV. Agaath AB nam na 20 jaar (!) bestuurswerk afscheid van het dagelijks bestuur. Namens het bestuur dankte voorzitter Leo Stockmann haar voor al haar inzet. Ze kreeg het boek 'Kroniek van het Noordlaarderbos', geschreven door Ingrid Schenk.

Een hartelijk applaus van de vele aanwezigen viel haar ten deel.

Lukas Odding bood (samen met Wies van Maren) het Vlinderkampje een cheque aan ter waarde van € 500,- als dank voor de jarenlange samenwerking. Een slechter wordende gezondheid staat niet meer toe dat Lukas op het Vlinderkampje actief is.

Namens het Vlinderkampje nam Jille Eilander de cheque in ontvangst en hield er een leuk toespraakje bij. Veel applaus voor Lukas en Wies. Het geld is inmiddels geïnvesteerd in een nieuwe bank, die is geplaatst voor het materialenschuurtje

Veel belangstelling voor de excursie.

foto: Sieds Rienks

Verslag Excursie Nationale Vogelweek 7 mei 2017

Al meerdere jaren wordt deze excursie ook door onze afdeling georganiseerd. De Nationale Vogelweek is een idee van Vogelbescherming Nederland met de bedoeling het brede publiek kennis te laten maken met vogels. Op tientallen locaties in ons land is er in het kader daarvan dan ook iets te doen. En in onze omgeving met diverse landgoederen en waterplassen hebben wij dan ook veel mogelijkheden. Op de 'vroeg' ochtend (8 uur) van 7 mei hadden zich 40 personen (onder wie meerdere kinderen) verzameld bij De Braak. We hadden gezorgd voor meerdere gidsen: Sieds Rienks, Bram Visch (van IVN Vries) en ikzelf. Verdeeld over drie groepen wandelden we over Vennebroek-Friescheveen. De variatie in het gebied - lanen en bos met oude bomen, moeras met ruigte, grasland, moerasbos en water - maakt dat er altijd veel vogelsoorten zijn te horen en te zien. De gidsen vertelden over uiterlijk en gedrag van de vogels: boszangvogels, riet- en ruigtezangvogels, koekoek, grote bonte specht, aalscholver, eenden- en ganzensoorten, visdiefjes en buizerd lieten zich bewonderen. Voor enkelen was het zien van een blauwborst en een koekoek echt een hoogtepunt, want deze hadden zij nooit

eerder gezien! Op de site van Vogelbescherming bleek nadien de excursie heel goed gewaardeerd te zijn.

Leo Stockmann

Opening Bijenbos, eerste jubileumactiviteit, zaterdag 13 mei

De eerste jubileumactiviteit (i.v.m. 70 jaar IVN Eelde-Paterswolde) was op zaterdag 13 mei. 's Morgens werden er meerdere stands opgebouwd. IVN en Imkersvereniging IHP konden zich daar 's middags presenteren en ook de schminkster kreeg er haar plek. Voor kinderen (er zijn er zeker 50 geweest) was er genoeg te doen: ze konden zich met bijtjes laten schminken door Jolanda van den Bosch, ze konden gaatjes boren in boomstammen om bijen er te laten nestelen en bijennesten van rietstengels maken, ze konden uilenballen uitpluizen en ook luisteren naar een verhalenverteller. De echte drukte kwam zo tegen drieën toen veel sponsors van bij-vriendelijke struiken en bomen (in voorjaar 2016 geplant) naar het Bijenbos kwamen. Om vier uur hielden Gervaa Braun (voorzitter IHP), Leo Stockmann (voorzitter IVN) en Miriam van Dijk (wethouder) een korte toespraak waarna de wethouder het Bijenbos opende door een geel laken van een stalen plaat waarin de letters Bijenbos 'gezaagd' waren te trekken.

Een gezellig samenzijn met een borrel van IVN 'ers, IHP 'ers, buurtbewoners, dorpelingen en enkele gemeenteambtenaren maakte de gebeurtenis tot een geslaagd geheel.

Gaten boren in de stammen van het bijenhotel

Het Bijenbos krijgt een belangrijke functie bij de educatie over wilde bijen en honingbijen. Talrijke informatieborden geven oud en jong kennis daarover. Achterop het terrein staan achter een dichte, afgesloten omheining meerdere bijenkasten opgesteld.

De open middag is mede gefinancierd vanuit het Leefbaarheidsfonds van de gemeente Tynaarlo.

Dorpsklanken heeft uitvoerig bericht gedaan over het Bijenbos op 10 mei en 17 mei.

Leo Stockmann

Grote belangstelling bij de kramen

foto's van Leo Stockmann

Kinderen in de knutselkraam.

Waterbeestjes voor jong en oud, tweede jubileumactiviteit 11 juni 2017

Op de IVN- slootjesmiddag van 11 juni werden door bijna 50 kinderen met behulp van schepnetten vele kleine beestjes uit het water van de vijver voor het Else van der Laanhuis gehaald en in bakjes gedaan. Met zoekkaarten konden de beestjes op naam worden gebracht. Het bleek te gaan om larven van waterkevers, libellen en ééndagsvliegen, om waterslakken, kikkervisjes, bootsmannetjes, bloedzuigers, enkele kleine visjes, kikkervisjes en zelfs een volwassen groene kikker. Het was heerlijk weer en de kinderen en met hen de ouders en/of grootouders waren enthousiast. Op de weg tussen vijver en het Else van der Laanhuis waren tafels neergezet met daarop aquaria en zoekkaarten. De bedoeling was de bewoners van het huis te laten delen in het wonder van het waterleven. Een aantal bewoners kwam kijken en onder hen de ruim 90-jarige mevrouw Martha Buitenkamp, lang geleden mede oprichtster van de IVN jeugdnatuurgroep! Na afloop werd in het huis een aquarium met de vangst geplaatst en er werd een wandkaart over waterleven opgehangen om de bewoners nog enkele dagen te kunnen laten genieten van de waterbeestjes.

Eerder die week had een groep bewoners in het restaurant een plaatjeslezing bijgewoond over ‘Natuur in en rond de vijver’ (van het Else van der Laanhuis) door Leo Stockmann en een sprookjesverhaal over de Atalantavlinder door Henk von Eije.

De activiteiten zijn medegefinancierd vanuit het Leefbaarheidsfonds van de gemeente Tynaarlo.

Leo Stockmann

Moeder, dochter en
kleindochter Buitenkamp

Groep kinderen in actie bij de vijver

Verslag avondexcursie Witterveld 12 juli 2017

Witterveld, ten zuidwesten van Assen, is niet opengesteld voor het publiek vanwege zijn militaire functie. Maar dankzij een connectie met de terreinbeheerder, Pieter Gjaltema uit Paterswolde, lukte het om er voor onze IVN-afdeling een wandelexcursie te organiseren. Die stond onder leiding van Rinus Dillerop, die zich met natuurinventarisaties bezighoudt. De belangstelling was met 25 personen heel goed en we begonnen met een kopje koffie in de kazernekantine. Witterveld, bijna 500 ha, is een Natura 2000 gebied. Het bestaat uit vochtige en droge heide, berkenbosjes, min of meer actieve veenresten en enkele hoogveenmeertjes (meerstallen). Schapen en koeien worden ingezet als beheerder. Het geheel heeft ooit deel uit gemaakt van een veel uitgestrekter veengebied. Onderstaand ter herinnering een lijst van planten, vogels e.a. **Planten:** Witte snavelbies, Ronde zonnedauw, Waternavel, Tormantil, Stijve ogentroost, Heidekartelblad, veel Dopheide, veel Struikheide, Kraaiheide, veel Pijpestrootje, Grondster. **Vogels:** Witgatje, Boomvalk (heel ver weg), Geelgors, Veldleeuwerik, Roodborsttapuit, Graspieper, Grote bonte specht, Groene specht, Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Buizerd, Kneu, Paapje, Zanglijster, Boompieper, Koolmees. **Vlinders:** Grote zomervlinder (op het kantinegebouw), Heideblauwtje, **Overig:** Groene kikkers in ven, Hazelworm (dood en uitgedroogd op het zandpad), Groene zandloopkever, Dooiergele mestzwam (op koeienvlaai).

Heideblauwtjes

foto: Anne van der Zijpp

Heidekartelblad

foto: Bertus van der Velde

Alles bij elkaar is het slechts een klein deel van het geheel wat het Witterveld te bieden heeft. Ook de Nachtzwaluw komt er voor, maar we hebben de nacht niet afgewacht om die waar te nemen. Misschien een soort voor een volgende excursie Witterveld of Balloërveld.

Leo Stockmann

De excursie met de gids Rinus Dillerop

foto: Leo Stockmann

MULDER
EELDE

INSTALLATIETECHNIEK

Loodgieterswerken Dak & Zinkwerk Electriciteitswerken	Verwarming & Onderhoud Sanitaire Installaties Duurzame Energie
Hoofdweg 92	(050) 309 13 21

Open middag Vlinderkampje, derde jubileumactiviteit 10 september

Als er tussen allerlei regenachtige dagen een zonnige dag is, dan mag je wel van geluk spreken. De weergoden waren ons op zondag 10 september erg gunstig gezind. Gevierd werden het 10-jarig bestaan van het Vlinderkampje en de derde jubileumactiviteit in het kader van het 70-jarig bestaan van onze afdeling. Bijna 150 mensen (volwassenen en kinderen) bezochten het Vlinderkampje, geïnspireerd door een artikeltje in Dorpsklanken. Kraampjes waren er van IVN, Gemeente Tynaarlo en de Imkersvereniging IHP. Helaas zegde tuindersvereniging Oosterland op het allerlaatste moment af. Natuurlijk was er ook een kraampje met versnaperingen: frisdrank, chips/zoutjes en hartige taart, gebakken door leden van onze eigen IVN-afdeling. De kinderen vermaakten zich met tekenen en natuuropdrachten. Ze konden geschminkt worden, een piramide van bamboestokken bouwen, een vlinderapp uitproberen, naar verhalenvertellers luisteren en met de blenderbike hun eigen smoothie trappen.

Volwassenen keuvelden gezellig bij de kraampjes, bewonderden het bloemrijke kampje, genoten van allerlei vlindersoorten en konden kijken naar en meedoen met het zeisen van gras op het dijkje.

Halverwege de middag was het officiële gedeelte. Er waren korte toespraken van Jille Eilander, nestor van onze IVN-afdeling en vanaf het begin betrokken bij het Vlinderkampje, voorzitter Leo Stockmann, gebiedsmanager Natuurmonumenten Rombout Bennema, IVN-Noord directeur Mark Tuit en wethouder Miriam van Dijk.

Blenderbike foto: Tineke van den Berg

Als cadeau had Rombout een spade en een bos bloemen meegebracht en Mark Tuit het onlangs verschenen boek 'Dagvlinders in Drenthe'. Jille overhandigde de sprekers en mede-initiator van de oprichting van het Vlinderkampje, Ruud Kreetz van Natuurmonumenten het door Tineke van den Berg geschreven boekje '10 jaar IVN Vlinderkampje De Duinen'. Daarna gingen de genodigden en de bezoekers naar het nieuwe bruggetje dat het Vlinderkampje met een bloemrijk graslandje (in wording) verbindt.

De wethouder opent de toegang tot het bloemrijke grasland in wording

foto: Leo Stockmann

Gezellige drukte

foto: Inge Kuipers Munneke

Door een wit doek van het klaphekje voor het bruggetje af te halen, opende de wethouder deze toegang naar het graslandje dat Natuurmonumenten als te bewandelen object aan het IVN heeft toevertrouwd (beheer wandelpad). Het bleef gezellig tot het eind. Dank aan een ieder die heeft bijgedragen aan het slagen van deze middag. De gemeente Tynaarlo verleende hiervoor een financiële bijdrage.

Leo Stockmann

Hooilandbeheer van het dijkje

foto: Leo Stockmann

STER ACCOUNTANTS SCHEIDINGSADVIES

Jan Pelleboerplein 1, 9765 BR Paterswolde
Tjalk 14, 9606 RD Kropswolde
Tel. 050 3090233

www.steraccountants.nl
info@steraccountants.nl
www.sterscheidingsadvies.nl
info@sterscheidingsadvies.nl

UW FINANCIËLE HUISARTS

Verslag van WFD bijeenkomst op 25 februari 2017

(WFD = Werkgroep Florakartering Drenthe)

In de ochtend van 25 februari zijn wij, Ferry Wilkens en Jos Schlaman, met de auto door de vrouw van Ferry naar Zuidlaren gebracht. Ferry is de coördinator van onze Plantenwerkgroep.

Vanaf 9:30 uur was de ontvangst. We werden persoonlijk door Joop Verburg welkom geheten en onder het genot van een kopje koffie en iets lekkers zijn we samen de goed gevulde zaal binnengelopen.

De agenda van die dag zag er veelbelovend uit.

Joop was de dagvoorzitter en opende de bijeenkomst om 10:00 uur.

Als eerste kwam Ben Hoentjen aan het woord, die een terugblik gaf over de afgelopen 35 jaar. Dat deed hij aan de hand van een aantal foto's en leuke verhalen.

Om 10:20 uur was spreker Gerard Oostermeijer van het Instituut voor Biodiversiteit & Ecosysteem Dynamica (IBED) van de Universiteit van Amsterdam aan de beurt. Hij had een erg boeiend verhaal over de *Parnassia* en wat de risico's waren bij de hulp van lange afstandsverspreiding.

Parnassia

foto: Bertus van der Velde

Hij legde dit duidelijk en eenvoudig uit. Het had namelijk te maken met het verspreiden van zaden door maaimachines van de ene regio naar de andere. Hij vertelde over haploïde, diploïde en triploïde zaden die in de planten gevormd werden. Deze zaden komen van nature voor, maar wel gescheiden van elkaar. Door ‘bewuste’ verspreiding van zaden zijn triploïde planten ontstaan, waarvan eerst werd aangenomen dat deze planten steriel zouden zijn. Dit bleek bij nader onderzoek echter niet het geval. Daardoor ontstaat er nu een genetische warboel, die volgens de spreker niet echt wenselijk is. Om 11:10 uur was de volgende presentatie: Is er nog hoop voor het Rozenkransje op de Havelterberg? Gerard Oostermeijer legde uit dat het Rozenkransje eenslachtig is en dat op de Havelterberg alleen vrouwelijke planten staan. Op meer plekken staan alleen vrouwelijke planten, maar in Bergen aan Zee is een plek waar ook nog mannelijke planten staan. Daarom werd besloten om stuifmeel op te halen in Bergen aan Zee en daarmee de vrouwelijke planten op de Havelterberg te bevruchten. Ik moet zeggen dat hij het geheel op een gemakkelijke manier vertelde.

Uiteindelijk is het project niet gelukt en heeft het Rozenkransje het dus niet gered op de Havelterberg. Wel is nu met een zaaiproject begonnen, maar daarvan is het resultaat nog niet bekend.

Na een korte pauze kwam Ali Edelenbosch, voorzitter van het Drentsche Landschap, aan het woord. Zij reikte de Drentsche Floraprijs 2017 uit aan Edwin Dijkhuis voor zijn grote inzet voor de bescherming van de flora. Hij was ook jarenlang coördinator van de WFD. De prijs wordt om de 5 jaar uitgereikt.

Daarna hadden we een lunchpauze en konden we bij onze eigen boterhammen een lekkere kop soep eten.

Om 13:00 uur werd de bijeenkomst vervolgd en vertelde Uko Vegter van het Drentsche Landschap over het natuurherstel van het Reestdal. Hoe het was begonnen, wat ze wilden onderzoeken, tegen welke problemen ze aanliepen en hoe het er nu voor staat. Je moest je aandacht er wel goed bij houden, omdat de manier van spreken niet echt animerend was. Gelukkig liet hij wel hele mooie foto's zien.

Om 13:30 uur was er een presentatie door Christophe Brochard: Op zoek naar de zeldzaamste plantensoorten. De fascinerende wereld van de orchideeën. Spreker had een presentatie gemaakt vol foto's, de ene nog mooier dan de andere. Het was een openbaring zoals hij over orchideeën sprak en als je denkt dat mossen complex zijn, dan is er nog een wereld waar je je op stuk kunt bijten! Er is een enorme variatie waarvan je niet zou verwachten dat ze tot dezelfde plantenfamilie behoren. De manier waarop hij

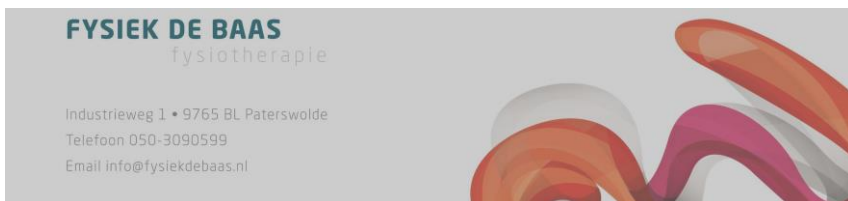
hierover sprak in samenhang met de schitterende foto's, ook van bijbehorende insecten, was betoverend.

Na een korte pauze gaf Minko van der Veen een uitleg over het nieuw verschenen boek 'Dagvlinders van Drenthe' over de periode 2007-2015. Hoe kwam dat boek tot stand? Helaas moest hij ook berichten dat het niet heel erg goed gaat met de vlinders in Drenthe. Wel is er een toename in de natuurgebieden, maar daarnaast een sterke afname in de landbouwgebieden. De laatste presentatie was om 14:55 uur: Test je florakennis.

Dit was een kennisopdracht. Ferry had me al gewaarschuwd voor de moeilijkheid en dat bleek inderdaad het geval. Er waren foto's waarvan velen niet konden zien wat erop stond, omdat het vaak uitvergroete delen of juist kleine onderdelen van planten waren. Ikzelf kon alleen het zevenblad herkennen en verdiende dan ook maar één punt van de maximale score van de 56 punten. Volgend jaar dan maar beter! (hahahaha.).

Om 15:30 uur was de sluiting en werden wij weer naar huis gereden. Ik kijk terug op een leuke en interessante dag.

Jos Schlaman

Fietse

Fietse Fietsshop Paterswolde
Hoofdweg 179A

WWW.FIETSE.NU

Rondje Onlanden

Bijna elke dag maak ik vroeg en/of laat een rondje door De Onlanden. Deze route gaat meestal over de Madijk, Boterdijk, Drentsedijk en via de Zanddijk weer terug. Ik kan erg van de ochtendwandeling genieten, omdat de natuur dan anders is dan op andere delen van de dag. Vooral als de ochtenddauw nog niet is opgetrokken, voel ik mij opgenomen in een mysterieus landschap waar alleen geluiden aanwezig zijn. In de vroege ontmoet je vaak als eerste de dieren. Deze reageren overigens anders op wandelaars (zeker als deze stilstaan) dan op fietsers die snel passeren. Normaal zijn dieren vaak op dezelfde plaats en hetzelfde tijdstip aanwezig. Als je daar ook regelmatig komt, blijkt dat de dieren minder snel vluchten. Je wordt als het ware onderdeel van hun leefomgeving.

Deze ervaring had ik met de zwarte stern in mijn onderzoekje in 2016 in De Onlanden. Ik stond daar elke morgen vroeg (in dezelfde kleding!) op de Zanddijk en in het begin vlogen de sterns met een wijde boog om mij heen. Na verloop van tijd kwamen de sterns steeds dichterbij en op het laatst vlogen ze zo'n 4 meter boven mijn hoofd. Kennelijk was ik een soort boom geworden.

Reebok.
foto:
Anne van der Zijpp

Langs de Madijk liggen een paar weilanden aan de rand van het Elsburger Onland. Bijna elke ochtend trof ik daar grazende reeën aan, die overdag in het Elsburger Onland verblijven (ik zag ze vaak in de avondschemering uit

dat bos komen). Als ik doorwandelde, gingen ze door met grazen. Zodra ik stilstond renden de reeën meteen weg. Na meerdere ontmoetingen bleven ze echter steeds langer staan, soms tot op slechts 10-20 meter afstand. Het vluchtgedrag veranderde duidelijk. Zelfs toen ik tegen de dieren begon te praten, keken ze alleen maar even op en gingen door met grazen. En toen een ree in augustus met twee kalfjes verscheen, vluchtte zij niet meer toen ik stilstond. Kennelijk was ik een ongevaarlijke bekende geworden.

Vaak zie ik sporen op mijn pad waar ik in eerste instantie de afkomst niet van ken. Er staan langs de Madijk een aantal grote bielzen, voormalige hekpalen. De bielzen zijn aan de bovenkant wit; duidelijk van de vogelpoep. Maar van welke vogel? Ik zag daar af en toe wel kleine bruine vogeltjes in de struiklaag wegschieten, maar zonder kijker kon ik niet zien welke soort dat was. Totdat op een avond mijn oog viel op een klein zwartrood bewegingsloos propje, zittend op een van de palen. Met mijn kijker zag ik dat het een roodborsttapuitmannetje was. Diep in elkaar gedoken op de paal, hield hij de omgeving scherp in de gaten. Liep of fietste ik erlangs, dan bleef hij bijna onzichtbaar zitten. Stopte ik, dan vloog hij meteen via de struiken weg en verdween spoorloos uit beeld. Zolang ik bleef staan, kwam het dier ook niet meer op zijn uitkijkpost terug. Totdat ik ontdekte dat hij achter mijn rug aan de andere kant van het Eelderdiep op een paal zat om mij vandaar in de gaten te houden. Dit bleek een vast patroon te zijn, dat ik later ook in andere roodborsttapuit territoria zag.

Regelmatig kwam ik tijdens mijn ochtendwandeling langs de Madijk verse dode spitsmuizen tegen. Deze hadden vaak een kleine verwonding aan de keel, maar waren verder intact.

Roodborsttapuit op de uitkijk.
foto: René Dantuma

Ik vroeg me af welk roofdier hiervoor verantwoordelijk was. Nou dat antwoord kwam vrij snel! Op een morgen zag ik in de berm iets bewegen en stak er een bruin kopje met witte keel boven het gras uit. Onmiskenbaar een hermelijn. Het dier rende voor mij uit over het fietspad en verdween in de bermvegetatie. Dit roofdier heeft kennelijk ook zijn plek gevonden in de berm van het Madijk fietspad en berooft hier iedere nacht ettelijke spitsmuizen van het leven.

Hermelijn

foto: internet

Op mijn tochten kom ik ook altijd langs Het Beeld, een hoger gelegen dekzandeiland in de Onlanden, zoals Aafke Pot zo treffend in haar Natuurgids-eindwerkstuk beschrijft. Het is echt een andere biotoop. Hier is nu ook een vossenhol aanwezig. Je komt daar in de schemering dus bijna altijd vossen tegen. De leukste ontmoeting die ik daar had was met een jonge vos. Het jonge dier bleef op amper twee meter van mij in de berm staan en wij keken elkaar langdurig nieuwsgierig aan. Kennelijk was ik een onbekende voor hem, want hij stak vervolgens heel rustig vlak voor mij de weg over en verdween in de Beeldstukken.

Ook was ik in de Weeringsbroeken in juni 's ochtends getuige van alarmerende weidevogels. Een kluit wulpen, kieviten en grutto's vloog boven een vos die daar kennelijk op rooftocht was. Het doet me toch wel pijn, dat de laatste jonge grutto's in De Onlanden misschien door de vos worden opgegeten. Of die keer dat ik een bruine kiekendief met zeer vreemde lange dunne poten zag vliegen. Door de kijker zag ik dat een jonge waterral in de

klauwen van de kiek hing. Helaas ten prooi gevallen aan een andere bijzondere bewoner van De Onlanden. Kortom tijdens mijn wandel- en fietsrondjes door De Onlanden zie ik bijna altijd fascinerende natuur. Daarom verveelt het gebied nooit.

René Dantuma. IVN-natuurgids.

COLORS @ HOME VAN DER BRUG wooncentrum

Hoofdweg 202A 9765 CK Paterswolde
Telefoon (050) 309 03 46 | Mobiel (06) 27 00 01 70

vloerbedekking | laminaat | pvc | parket
zonwering | horren | raamdecoratie | gordijnen

www.colorsathome.nl

ook service aan huis

Jan Pelleboerplein 17
Eelde-Paterswolde
Telefoon 050-3096818
Fax 050-5260529
info@huizingtotaaladvies.nl
www.huizingtotaaladvies.nl

**Makelaardij
Verzekeringen
Hypotheek**

Huizing Totaal Advies
makelaardij • verzekeringen • hypotheek

 Adfiz
Advies en Financiële Dienstverlening

 **Hypotheek
advies.nl**

Nepnatuur

Tijdens één van mijn excursies door De Onlanden kwam ik aan bij het elzenbroekbos ‘De Broekenweering’. Dit gebied is zeer bijzonder omdat er nog maar op weinig plaatsen in Nederland dergelijke kwelbroekbossen aanwezig zijn. Het hier aanwezige kalkrijke kwelwater komt vanonder de flank van Peize, aan de oostkant van de Rolderug bij Peizerwolde. Ik vertelde de groep over het elzenbroekbos dat hier al vele eeuwen bestaat. De zwarte elzen hebben sinds 8000 jaar hiervoor speciale aanpassingen ontwikkeld. Met name de symbiose met de bacterie *Frankia spec.* om stikstof geleverd te krijgen, hiervoor geeft de zwarte els koolstof terug. Ook liggen tussen de broekbossen percelen wortellagen in het kwelwater, zogenaamde kraggen met een bijzondere flora en fauna.

Kraggen in Broekenweering

foto: René Dantuma

Toen ik vertelde dat deze kraggen één keer per jaar moeten worden gemaaid, om te voorkomen dat ze door de natuurlijke successie dichtgroeien, reageerde iemand uit de groep met “dit is dus eigenlijk nepnatuur”. Ik was even verbouwereerd. Zo had ik deze natuur in mijn enthousiasme nog niet

gezien. Maar deze persoon had natuurlijk gelijk; door het ingrijpen van de mens is in Nederland nauwelijks nog echte natuur aanwezig. Behalve het Waddengebied is ons landschap overal door de mens bepaald en ingericht. De overheid speelt hierbij een belangrijke rol door de waterstanden door de Waterschappen te laten regelen. Dit beleid, vooral ten dienste van de landbouw, was er tot voor enige jaren op gericht om het regenwater door kanalen en het ‘normaliseren’ van beken, zo snel mogelijk naar zee te lozen. Met als gevolg lage grondwaterstanden die tot enorme verdroging en verlies van natte natuurwaarden in ons landschap leidden. Sinds enige tijd komt de overheid tot het inzicht dat dit beleid een doodlopende weg is als excessieve neerslag niet meer op tijd is weg te pompen. Het beleid van de meeste Waterschappen is nu Vasthouden, Bergen en Afvoeren. In samenwerking met natuurbeheerders is deze aanpak te combineren met de inrichting van natte natuurgebieden. Zo ontstaat de mogelijkheid unieke moerasnatuur in Nederland weer enigszins terug te krijgen. De Onlanden is sinds 2012 de grootste waterberging van Nederland en is vanaf de eerste week het bewijs dat het VBA-concept werkt. Dat deze berging zich ook nog in een relatief zeer korte tijd heeft ontwikkeld tot een bijzonder waardevol natuurgebied was boven verwachting. De mens heeft de natte natuur zo de kans gegeven om zich weer in haar historische vorm te laten zien. Dat kan natuurlijk nepnatuur genoemd worden, maar zonder ingrijpen van de mens heeft de natuur in ons land geen enkele kans om weer terug te keren naar oorspronkelijke natuurwaarden.

René Dantuma, IVN-natuurgids

Natuurgidsenopleiding Noord- en Oost-Drenthe afgerond

Met 32 cursisten werd de opleiding begin 2016 gestart, 22 van hen voltooiden uiteindelijk de opleiding. Groen voorjaar 2016 en Groen voorjaar 2017 besteedden al aandacht aan de opleiding. In de anderhalf jaar durende opleiding deden de cursisten kennis op van bodem, landschap, vegetatie, ecologie, flora en fauna (incl. systematiek), natuurbeheerorganisaties en milieufederatie en natuurlijk van didactiek. Theoretische kennis werd opgedaan tijdens lessen in het dorpshuis De Pan in Vries en praktische kennis op allerlei locaties in het veld. Cursisten moesten een werkstuk maken over een zogenaamd adoptieterrein en ter afronding een educatief eindwerkstuk schrijven. Bij de werkstukken behoorde een presentatie. De opleiding is opgezet en begeleid door IVN Vries, IVN Zuidlaren, IVN Eelde-Paterswolde, IVN Aa en Hunze, m.m.v. IVN regio noord.

Vaarexcursie op de Rottige Meente op 20 mei

foto: Leo Stockmann

In café De Liefde van de Drentsche Aa te Schipborg vond op 15 juli de afsluiting plaats met 's middags een borrel en lunch en 's avonds - in het bijzijn van introducés - de uitreiking van de diploma's.

Vanuit IVN Eelde-Paterswolde behaalden Noor Blom, Jos Schlaman, Pieter Zaal en René Dantuma het diploma. Het bestuur feliciteert hen van harte en hoopt dat ze de opgedane kennis willen inzetten voor de vereniging.

Groepsfoto te Schipborg bij de afsluiting op 15 juli

foto: René Bosch

Moestuin van AH en IVN: wie zaait, zal oogsten (2)

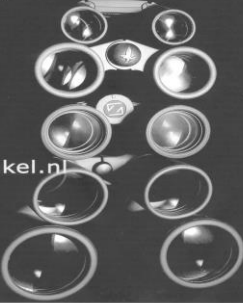
In Groen najaar 2016 verhaalde ik o.a. over de augurkenplanten. Ondanks dat ze goed gegroeid waren en we een redelijke oogst hadden, waren de vruchten droog en smakeloos. Dit jaar hadden we ook weinig geluk met wat we in de potjes hadden gezaaid. Maar wat het wel goed heeft gedaan, waren de tomaten: cherry's en gewone. Er hingen meerdere mooie oranje-rode vruchten aan de planten. En ze smaakten ook goed! Leo Stockmann

KOM KIJKERS
KIJKEN

Foto Sipkes
De Verrekijker-
specialist

Swarovski
Leica
Zeiss
Bynolyt
Vortex

Verrekijkerwinkel.nl

SIPKES [●]

Poelestraat 19
 050-312 86 84
 Groningen

Nationale Vlinderdag en Dagvlinders in Drenthe (boek)

Op 4 maart ben ik naar de Landelijke Vlinderdag in Wageningen geweest. Een dag vol met korte lezingen en een paar korte filmpjes. En natuurlijk ook de talrijke stands waar van alles en nog wat te koop was wat met vlinders van doen heeft. Er was veel publiek op de Vlinderdag afgekomen, van klassieke vlindervangers tot meer schriftgeleerden (voor zover je op uiterlijk kunt afgaan natuurlijk). Het was zeker de moeite waard.

Een overzicht van de stand van de dagvlinders in Drenthe was in 2003 verschenen met het boek 'Dagvlinders in Drenthe, voorkomen en verspreiding 1990-2001' (Dijkstra, de Vries, Hoentjen). Maar de tijd schrijdt voort en omstandigheden veranderen. En zo ontstond behoefte aan een update, want ook daarna is er geteld in onze provincie. Nu is er het boek 'Dagvlinders in Drenthe 2007-2015' (Dijkstra, Van der Veen, Alblas, Bosma). Het formaat is fors: 30 x 30 cm. Een beetje onhandig voor een normale boekenkast. Voor het formaat is gekozen om bepaald fotowerk beter te doen uitkomen, iets wat zeker is gelukt. Foto's, kaartjes en lezenswaardige teksten maken het boek tot een uitmuntend geheel.

Leo Stockmann

Landkaartje op Koninginnekruid

foto: Leo Stockmann

2017 Een matig kerkuilenjaar

Ook dit jaar was het weer matig gesteld met de kerkuilen. Dit kwam vooral door het geringe voedselaanbod, waardoor maar weinig kerkuilen eieren hebben gelegd. Waren dat in 2016 nog 6 broedparen met 19 jongen, dit jaar waren er nog maar 5 broedparen met 16 jongen. Bijna alle jongen vlogen uit (14). Misschien komt een enkel paartje dit jaar nog tot broeden. Mede door ziekte van onze vaste kerkuilenringer Koen Vogt, konden er maar 3 jongen worden geringd. In totaal hebben we weer zo'n 25 kasten gecontroleerd. Bij de meeste kasten is dat gelukkig door de jaren heen geen probleem meer. Doordat een van de kasten te hoog hangt is dat helaas wel het geval, enkele jongen verlieten vroegtijdig het nest (zie elders in dit blad). Gelukkig is het einde in zicht voor deze kast, omdat elders in de boerderij wordt gewerkt aan een nieuw onderkomen. Evenals vorig jaar waren er geen verstoringen door de steenmarter of menselijk handelen. We hebben gebruik kunnen maken van een hoogwerker en de ladders werden weer door Landschapsbeheer Drenthe gekeurd en in orde bevonden.

Willem Zandt

Jonge kerkuilen

foto: Theo Bouwman

Drama met ‘goede’ afloop

Onze uilenkast werd afgelopen zomer bevolkt door een uilenpaar met meerdere jongen. Omdat de kast te vol zat met resten van voorgaande jaren vielen er twee kuikens uit, die de val van ongeveer 10 m overleefden. Eerder lag er al een tweetal dood op de grond.

In overleg met Willem Zandt heb ik ze in een grote kartonnen doos op de kar gezet in de hoop dat de ouders ze zouden gaan voeren en dat de kuikens geen prooi voor steenmarter of vos zouden worden.

‘s Avonds hoorde en zag ik de ouders al door de schuur vliegen en later zag ik ook muizen in de doos liggen, die door de kuikens in stukjes of in z’n geheel naar binnen werden gewerkt.

Vanwege vakantie kon ik ze niet meer volgen, maar bij terugkomst zag ik er één door de schuur vliegen en een ander zat buiten. Door het geblaas was ik er zeker van dat de twee het hadden gered.

De kast zal nu worden verplaatst en schoongemaakt.

Theo Bouwman

Vos Vision Optiek heeft stijl voor ogen...

EMPORIO ARMANI

PRADA

ESPRIT

Ray-Ban

GUCCI

DIESEL

HERVE JULIEN

DOLCE & GABBANA

Vos Vision Optiek combineert de oogzorg van de optometrist met de trends van de toonaangevende modemerken als Esprit, Gant, Dolce & Gabbana, Diesel, Mexx, Ray-Ban etc.

Kwaliteit en mode voor uw ogen.

VOS VISION
OPTIEK

Hoofdweg 179^a, Paterswolde www.vosvision.nl
tel. 050 - 309 18 88 | fax 050 - 309 21 44

Gemeente maakt kleiverzamelaarsplaatsen voor de huiszwaluw

In Eelde-Paterswolde huizen in voorjaar en zomer in meerdere woonwijken huiszwaluwen. Ze nestelen graag onder een dakgoot. Jeroen en Joke Nienhuis en Ep de Boer tellen jaarlijks de aantallen broedparen in ons dorp en doen daar altijd verslag van in Groen. Nesten worden van kleiige grond gemaakt, dat niet op ruime schaal te verzamelen is voor de vogels. In overleg met de gemeente Tynaarlo (Bert Riemsma) heeft de gemeente begin mei onderaan het talud van een brede waterpartij aan de Pinksterbloem in Spierveen twee kale plekken gemaakt door de vegetatie weg te schuiven. Na een inspectie van de grond was namelijk gebleken, dat deze hier vrij kleiig was. De plekken zijn ca. 8 x 2 meter groot en liggen deels onder de waterlijn. Ik ben enkele keren wezen kijken of zwaluwen de plekken ook bezochten om klei te verzamelen. Dit is in elk geval niet intensief gebeurd. De plekken waren aan het begin van de zomer zelfs wat dichtgegroeid met o.a. heermoes. Begin volgend jaar zullen ze dan ook weer kaal gemaakt moeten worden. Op het platte dak van mijn schuur aan de Anemoonweg heb ik begin mei een bakje met klei geplaatst om zwaluwen tegemoet te komen. Ik hield de klei nat, maar ik heb geen zwaluwen gezien die de klei verzamelden. Het volgende jaar dan maar weer afwachten.

Kale plek aan de Pinksterbloem

foto: Leo Stockmann

Schoonheidssalon
Nailstudio

**Arends
Coiffures**

— HAIR DESIGN —

tel. 050 - 309 45 50
Hoofdweg 217, 9765 CG Paterswolde

Boekje 10 jaar IVN Vlinderkampje “Duinen” (2007-2017)

Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het Vlinderkampje heeft Tineke van den Berg de taak op zich genomen de gebeurtenissen in die periode vast te leggen in een boekje. Tineke is vanaf het begin betrokken bij het kampje.

Als gebeurtenissen niet gedocumenteerd worden, raken ze in de vergetelheid. Natuurlijk zijn in ons verenigingsblad Groen door de loop der jaren allerlei gebeurtenissen van het kampje beschreven, maar het geheel samenbrengen in een mooi boekje is toch van een andere orde. Tineke is daar goed in geslaagd: de eerste tien jaar Vlinderkampje vastgelegd voor de eeuwigheid. Teksten en de bijbehorende foto's maken zichtbaar wat voor arbeid er is verricht om het kampje in te richten, vorm

te geven, aantrekkelijk te maken voor vlinders, bijen, zweefvliegen en andere kleine schepsels en voor bezoekers. Ook de natuureducatie voor basisschoolleerlingen op het kampje krijgt de aandacht. Het boekje is zeker nuttig voor organisaties die een dergelijk project willen beginnen. Zelf hebben de pioniers van ons Vlinderkampje zich destijds ook georiënteerd op andere vlinderlocaties. Het boekje kost € 5, - en is verkrijgbaar elke dinsdagochtend t/m 31 oktober op het Vlinderkampje. Verder ook bij IVN lezingen en via van.den.berg@home.nl of koeleman95@home.nl (secretariaat IVN Eelde-Paterswolde).

Leo Stockmann

E. ROLFES

Hoofdweg 176, Paterswolde
tel. 050 - 309 24 91

Ruime sortering:
Hengelsport - Voeders - Zaden
Dierbenodigdheden
Laarzen - Wietzes klompen, enz.

HET EKO HUIS

BIOLOGISCH WINKELN

Hoofdweg 77b*, Eelde

*aan parkeerplaats Kerkhoflaan

Bijzondere waarnemingen

- Gevlekte boktor (Leo Stockmann in het Bijenbos)
- Gele kwikstaart vangt een grote libel (Willem Zandt en Leo Stockmann in 't Roegwold, Midden-Groningen)
- Merel pakt een kleine watersalamander uit een vijvertje (Jannie Rozema in haar tuin aan de Anemoonweg)
- Drie jonge spechten voor een nestgat in een boom (Liesbeth van Brakel in de Vosbergen)
- Olifantsrups (van de Avondroodvlinder) meerdere waarnemingen, o.a. Inge Kuipers Munneke op het fietspad aan de noordzijde van Westerbroekstermadepolder en Jopie Kardol in haar tuin aan de Esweg)
- Hoornaarzwefvlieg (Leo Stockmann in zijn tuin aan de Anemoonweg)
- Gouden tor (Annelies Tuttel in haar tuin aan de Hoppenkampsweg).

Hoornaarzwweiflieg

foto: Inge Kuipers Munneke

Afgelopen Pinksteren zitten we lekker in de tuin als ik een luid gezoem hoor. M'n eerste gedachte is: een hoornaar, want die vliegt hier geregeld in de tuin rond, maar de bouw van het beest is veel hoekiger, meer als een dikke hommel.

Nadat hij nog een poosje rond heeft gevlogen, gaat hij op de bloeiende ruit zitten en kan ik goed zien wat het is: de gouden tor, *Cetonia aurata*. Een prachtige groen/bronskleurige kever met witgele sliertige vlekjes op de dekschilden. Het beestje is zo'n 2½ cm lang.

Omdat wij hem ooit al eens in Duitsland gezien hadden, wist ik direct wat het was, maar hier had ik hem nog nooit gezien. Gelukkig bleef hij rustig zitten en kon mijn zoon Han hem fotograferen. Voor ons een leuke en bijzondere ontdekking.

Annelies Tuttel

Drie jonge spechten

foto: Liesbeth van Brakel

"Florahof" Tuincentrum

Aangesloten bij de Vereniging van hoveniers en groenvoorzieners

Tuinaanleg Beplanting Onderhoud

T.W.Ubels

Burg. Legroweg 34

9761 TC Eelde

tel: 050-3094756/fax: 050-3095236

www.tuincentrumflorahof.nl

Ook op zondagen bent u welkom.

Albert Heijn, Hoofdweg 202 in Paterswolde
is elke zondag open. Dus wandel gerust
bij ons binnen. U bent van harte welkom.

**Elke zondag zijn we open
van 11.00 tot 18.00 uur.**

Albert Heijn, Hoofdweg 202, Paterswolde.

Gewoon bij Albert Heijn.

Onze werkgroepen bestaan uit de volgende medewerkers:

Vogels:	P.Feenstra, M.Hols, J.Kadijk, B.van Manen, J.Meeder, J.Nienhuis-Poel, A.J.Pot-Ellen, S.Rienks, L Stockmann, W.Zandt, A.van der Zijpp, N.Smeenge, J.Bokma, J.Nienhuis, G.Brink,Th.Bouwman,R.Dantuma,F.van der Noord, Afdeling Vries: H.Eggenhuizen, J.Fekkes, R.Maring, I. Lodewijks, K.Bouwer, M.van Nieff, B.Visch, A.H.v.d.Meulen, S.Sikkens
Planten:	T.v.d.Berg, F.Nijdam, L.Bierdrager, R.Douma, L.Stockmann, J. v.d. Werff, W.Kramer, F.Wilkens, M.de Goeij.G.Thomas, J.Schlaman,N.Jansen, L. van Brakel
Publiciteit:	T.v.d. Berg, L.Stockmann, A.Pot
Brom:	A.AB, E.de Boer, T.v.d. Berg, W. Kramer, W.Jonker.
Jeugd:	A.AB, T.v.d. Berg, J.Eilander, M.Loenen, R.Hiemstra, G.Rietema, M.de Boer, A.J.Pot, F.Puik, N.Smeenge, A.van den Berg van Saparoea, D.Buist. P.Feenstra, J.van der Werff.
Natuurlijke Historie:	Combinatie Ol Eel/IVN J. Eilander, F.Nijdam, A.Trox, G.Rietema, J. Arends, C.Schaafsma, J.K.Westerhof.
Vlinderkampje:	T.v.d. Berg, R. Douma, F.Nijdam, B.v.d.Velde, A.v.d.Zijpp, J. v.d. Werff, J. Steyvers, W.Kramer, J. Eilander, N.Jansen,J.van Thuijl
Bijenbosje:	Leo Stockmann, Bart Kruit (IHP)
Vormgeving Groen:	Gerbrig Rietema: rietema@planet.nl
Redactie Groen:	Leo Stockmann: glstockmann@hotmail.com Martine Harmens: martineharmens@ziggo.nl
Distributie Groen:	Lideke Jorritsma
Advertenties:	Jan van der Werff
Site:	http://www.ivn.nl/eeldepaterswolde
Websitebeheer:	Henk von Eije, Maaïke de Goeij, Aafke Pot.